

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 18.

Indemniti.

Ha a kormány az év vége előtt néhány héttel azt látja, hogy a költségvetési vita nagyon hosszúra nyúlik, vagy más sürgős természetű javaslatokat kell letárgyalatni a parlamenttel s így nem lesz idő arra, hogy újév előtt törvény váljék a költségvetési javaslatból, — benyújtja az ugynevezett indemniti-javaslatot, melyben felhatalmazást kér a törvényhozástól, hogy a következő év első hónapjaiban, míg a költségvetés törvényerőre emelkedik, az előző évi költségvetés keretei között kezelhesse az ország vagyonát s teljesíthesse a szükséges kiadásokat. Egyszóval az indemniti kisegítő eszköz, hogy a parlamentarizmuson épült alkotmányosság gépezete nehéz viszonyok közt fenn ne akadjon.

A Bánffy-kormány az idén szokatlan időben nyújtotta be az indemniti-javaslatot. Még el sem kezdte a parlament a költségvetés tárgyalását, a pénzügyminiszter október elején benyújtotta az indemniti, Bánffy pedig kérte a Házat, hogy vegye azt mindjárt tárgyalás alá.

Az ellenzék nagyot nézett meglepetésében. Vajjon mi oka lehet Bánffynak, hogy már október elején indemniti-t kér? Vajjon mi rejlik e szándék mögött? Meginterpellálták a kormány elnökét, tájé-

koztassa a Házat a kormány munkaprogramjáról. Bánffy csökönyösen hallgatott. Sem a kiegyezésről, sem a kormány munkatervéről nem akart felvilágosítást adni.

Megindult a vita, kitűzzék-e napirendre az indemniti tárgyalását? A vita mind szélesebb mederben mozgott, politikai botrányok nem hiányoztak, végül jó alkalom nyílt az ellenzéknek arra is, hogy a választásokon kapott sebet visszajadja. Az egyszerű napirendvitából obstrukció lett, mely ma ért véget.

A legközelebbi ülésre ki van tűzve az indemniti tárgyalása.

Az indemniti-vita más esztendőkből, normális viszonyok között rövid szokott lenni. Bármelyik kormány saját hibája nélkül is juthat abba a helyzetbe, hogy indemniti-t kell kérnie. Ezt ugyan bajosan lehet mondani a Bánffy-kormányról, melynek volt elég ideje. Maga Bánffy jelentette ki tegnap a szabadelvű párt konferenciáján, hogy szeptember 5-ike óta az országgyűlés semmi reálisat nem alkotott. Pedig ennek nem egyedül az öt héttel tartott obstrukció volt az oka. De hiszen más esztendőkből is benyújtotta a Bánffy-kormány és minden elődje az indemniti-t. Elkésett a tárgyalásokkal, sok volt a javaslat, (néha a vakáció is), nagy vitákat provokált, jól meg kellett hányni-vetni a dolgokat, — egy szóval

saját hibája nélkül is jutott már a kormány abba a helyzetbe, hogy indemniti-t kellett kérnie.

Az ellenzék erre felvetette a bizalmi kérdést. Külön felhatalmazást nem adhat annak a kormánynak, mely iránt bizalommal nem viseltetik. Ergo megtagadta azt, ami azonban mit sem ártott, — megszavazta a hü többség. Egy-két nap alatt, néha egyetlen ülés alatt vége volt a vitának, melyben rendesen csak a pártok vezérszónokai vettek részt, hogy indokolják bizalmatlanságukat.

Hogy milyen lesz a most meginduló indemniti-vita? — ki tudná megmondani?! Vehemens, szenvedélyes lesz, az már a praeludiumból látszik. Ha nem is újévig, de néhány hétig mindenesetre el fog tartani. A függetlenségi párt már kimondotta, hogy folytatja a harcot. A néppárt megtagadja ugyan az indemniti-t, de a normális tárgyalásnak nem áll útjába. Kérdés, mit határoz mai konferenciáján a nemzeti párt?

A helyzet kulcsa az ő kezében van, mert Apponyiék támogatása nélkül nem vezetne sikerre a függetlenségi párt obstrukciója.

A mai ülés lefolyása elég békés kilátást nyújt, ámbar a háborúra nagyon is sok anyag gyűlt össze.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Erzsébet királyné.*

Irtá: Sajó Sándor.

Búgnak a harangok nagy Magyarországon,
Hogy egy megtört szívért milliók szíve fájjon,
Milliók könnye hulljon gyászos ravatalra.
Királynénk Erzsébet, szemünk fénye halva.

Idegen föld termett, idegen kéz ápolt,
S te magyarrá lettél. Oh mi boldogság volt!
Zokogó búval most siratóid lettünk,
Csak az Isten tudja, benned mit vesztettünk!

Nemzeti királynénk, Nagyasszonyunk voltál,
Megismertél minket és hozzánk hajoltál,
Édes magyar nyelvünk az ajkadon zengett,
Velünk érző szívvel védtél, ahot kellett.

Egy köny.

Irtá: Rátkay László.

Mért olyan bús, halvány orezád?
Kit siratsz jó Magyarországon?
Meghalt egy királyi asszony,
Szerettem őt, azt siratom.

* A kath. kör holnapi matinéjára e két kis verset zenésítette meg ami neves dalköltőnk, Belezna Antal, kinek vezetése alatt azt a kör énekkara fogja előadni.

S mint a harmat olyan tisztán,
Reszket a köny szempilláján!
S im az éjben, csillagfényben,
Az elhunytak árnya lebben.

És a könyet fölesőkölva,
Elvitte egy sírhalomra;
El egy sírhalomra, melybe
A fia van eltemetve.

A szerelem vak.

(Angol novella.)

I. C. Burrough-tól.

Mikor 18 éves koromban egy kis mezővároskában tanítóskodtam, beleszerettem egy kislány tanítványomba.

Mildred Colton-t, így hívták a kisleányt, eleinte nagyon érdektelennek találtam. Csak tizenöt éves volt, igen nagy mértékben félénk és el-el pirult gyakran minden alap nélkül. Egyszer egy examen alkalmával kérdésekre hibásan felelt, jóllehet meg voltam róla győződve, hogy megtudna helyesen is felelni. Ez figyelmessé tett engem. Azon fáradoztam ezután, hogy őt a feledékenységéről leszoktassam s ezt az által véltem elérhetni, hogy teljes bizalmát iparkodtam megnyerni. Mint hogy az atyai házban laktam, az illő alkalom erre meg is volt. Együtt mentünk az iskolába, vagy az iskolából, mely több mint egy mértföldnyi távolságra volt házunktól.

Nemsokára felfedeztem, hogy az ő haja nem vörös, mint eleinte láttam, hanem mint a legtisztább arany ragyog. Együtt sétánk alatt egyre többször pillantottam csodálkozó szemekkel arra a hajra, mely a napfényben mintegy glória fényelt. Éppen úgy észrevettem később, hogy arca kifogástalan kerekded arc és hogy álla nem is hegyes, hanem inkább gömbölyded. Szemei már nem csak fényesek, hanem tekintetében sok-sok nyájasság, báj van és esküt tettem volna rá, hogy arcszine nincs a szeplőtől oly nagyon elcsufítva.

Egy év telt el, amidőn hirtelen Londonba kellett kénytelen-kelletlen mennem s ott egy gazdag rokonunk védőszárnyai alatt a jogi tanulmányaimat kellett végeznem. Azt reméltem, hogy nemsokára visszatérhetek s ezt a reményemet Mildred-nek is elmondtam a nagy diófa alatt búcsuzásunknál. Nem esküdtünk egymásnak hűséget, mert mi oly igen nagyon egymáséi voltunk. A lemenő nap utolszor vetette sugarát Mildred szép hajára, mely mint a borostyánkő ragyogott. Tekintetétől megittasulva huzódtam egy lépést vissza s tiszteletteljes borzalommal néztem a leányt. A jelenet szomorúságától mélyen meg voltam indulva és a midőn a búcsuzásnál hirtelen egy csókot loptam, amelyre ő halkan felsikoltott, torkom összeszorult. Kalapomat hirtelen egész az orromig rántva, azon titkos fogadással rohantam el onnan, hogy képét mindig de mindig megőrzöm szívemben, a mit meg is tettem.

Az évek mentek és Mildred iránti szerel-

Fejérváry kihallgatáson.

(Bud. Tud.) Néhány lap azon czélzatos híresztelésével szemben, mintha Fejérváry br. honvédelmi miniszter már a képviselőház ülése előtt lett volna kihallgatáson a királynál és mintha képviselőházi kijelentését csakis legfelső felhatalmazás folytán tehette volna meg, illetékes helyről fel vagyunk hatalmazva arra, hogy ezen állításnak teljesen téves voltára utaljunk. Tény az, hogy Fejérváry báró minisztert ő Felsége a tegnapi nap folyamán csak egyszer, még pedig a képviselőházi ülés után fogadta, de a fogadási órát a honvédelmi miniszter még a délelőtti órákban, a képviselőház ülése előtt, egészen más természetű ügyben kérte ki.

Eötvös Károly nyilatkozata.

Eötvös Károly és Olay Lajos a Kossuth-párt két vezérférfia nem értett egyet a párt által folytatott obstrukcióval, daczára ennek a párt egységét még sem akarják megbontani kilépésükkel.

A párt erre vonatkozólag tegnap azt határozta, hogy a két vezérférfi álláspontjával nem ért egyet s azt csak az ő egyéni véleményüknek tartja. Az Egyetértés-ben Eötvös Károly e tárgyban a következőleg nyilatkozik:

„E lapok november 8-iki számában Olay Lajos t. barátom és én egy vidéki lap személyes alaptalan támadását visszautasítottuk s egyidejűleg nézetünket az obstrukcióról külön-külön kifejtettük. E nyilatkozatunk függetlenségi pártunk több tagjánál félreértést idézett elő s közülök többen kérték, hogy a párt mai értekezletén ez ügy megbeszélés tárgyává tétessék. Ez megtörtént. Volt indítvány, mely vélemény kimondása nélkül a napirendetérést tartalmazta. Volt oly indítvány is, mely kimondá, hogy a párt a nyilatkozatokkal nem ért egyet s azokban csak egyéni véleményünk nyilvánult. Ez utóbbit magam is elfogadtam azért, mert — a hogy az eszmecsereből észrevettem — ez megfelelt a valóságnak. És elfogadom azért is, mert így egyhangu megállapodást érhetünk el. Az összes felszólalók őszintén hangsúlyozták, hogy a párt megbonthatlan egységét szívükön viselik. Az egység fenntartása mindannyiunk közös óhajta volt.

memet még mindig szívemben őriztem. Láttam szerelmes arcját, piros, félig nyitott ajkát, bájos, bájos tekintetét és feje körül azt a glóriát, a mivel a napfény őt körülvette.

Ha úgy a szabadban találtam magam, a háttérben az erdő, titokteljesen zugó tölgyeivel, előttem a rét, telehintve ezerféle vadvirággal és a süppedő nedves fű és ha köröskörül nem volt más hallható, mint egy patakocska szelid csobogása, — az ő alakja tűnt elém.

És nemde mindenki csodálkozhatik azon, ha én, — a ki már felnövekedtem és erős lettem és egy pár hatalmas bajusz birtokában is voltam és mindezekben felül még azt is mondták, hogy csinos fiatalember vagyok, megnyerő modorral, a kit társaságokban szivesen látnának, ha én mindazon kísérleteknek, melyekkel engem társaságukba vonni igyekeztek, ne-reven ellenszegültem? És hogy a mint tanulmányaimat befejeztem és meglehetősen állást kaptam, azok a mamák, akik engem szeretetreméltóságukkal tulhalmoztak és azok a férjhezmenendő leányok, a kik hálójukkal megfogni iparkodtak, — az ő képét nem voltak képesek kitörölni?

És még sem irtam neki soha. Mi annyira összetartók vagyunk. Vissza kell térnem, ha biztos állásom lesz, őt megkérni — így mondogattam, — de érdekes szerelmi történetemre mindenki csak a fejét rázta.

Egy forró júniusi nap volt, a midőn elhagytam az állomást, mely mintegy öt mértföldnyire volt a régi tanítóaktól. Senki sem ismert meg. Így bolyongtam ismeretlenül a kis eresztes házak között, míg végre megállottam egy földműves háza előtt, a hol a Colton familia felől akartam tudakozódni.

— A Colton familiából már nem lakik

A megbeszélés okait nem kutatom. Egyik oka a felszólalók kijelentései szerint az volt, hogy a törvényhatósági gyűlésekben országsszerte több helyütt nyilatkozatomra úgy hivatkoztak, mintha az a lefolyt napirend-vita felől a függetlenségi párt nézetét tolmácsolta volna. Ez tévedés. Nyilatkozatom tartalma e tárgyban eléggé világos s teljesen egyéni nézet jellegével bír. De arra nézve is eléggé világos, hogy se nekem, se Olay t. barátomnak eszünkbe se jutott a függetlenségi párt parlamenti eljárását bíráltni vagy épen kárhozthatni. Minden ellenkező magyarázat félreértés vagy czélzatosság.

Eötvös Károly.*

A magyar állam árverés alatt.

Pulszky Károly Piombó képvisárlásai az országos képtár részére nem igen alkalmasak arra, hogy a magyar állam tekintélyét a külföld előtt emeljék, hitelét meg éppen nem.

Jóformán ez indította Olsky Carlo florencei műarust, kinél Pulszky Károly tagadhatatlanul előnyös bevásárlásait tette, arra, hogy a magyar államot, 80000 forintos követeleseiért ne a magyar, hanem a milánói törvényszék előtt perelje be. A pert meg is nyerte, minek következtében a magyar törvényszékhez, konzulátushoz fordult, hogy az összeget a magyar államon megvegye, de mindhiába. Olsky pedig ezután várta az alkalmas pillanatot t. i. egy engedékenyebb magyar kormányt, melynek lesz pénze nemcsak választási célokra, hanem az ő részére is.

Olsky ezen reménye ugyan ezideig nem teljesült be, hanem egy más alkalom adta elő magát, melyet sietett is megragadni.

Most Milanóban ugyanis egy nagy selyemkiállítás van. Arra a magyar földművelési miniszterium mindenféle nagymennyiségű selymeket küldött. Ezeket Olsky bírólal lefoglaltatta s most a magyar államot a milánói kiállításon nyilvánosan árverezni akarják. A milánói osztrák-magyar konzul ijedve fordul Goluchowszky gróf közös külügyminiszterhez, hogy ő mennyire resteli ezt a dolgot, tegyen valamit, hogy ez a botrány elkerültesse. Golu-

senki e városban, felelte a fiatal paraszt kérdésemre.

— Kiről óhajt ön tudakozódni e családból, vagy talán azt szeretné, ha mindnyájukat itt láthatná?

— Mindnyájukat, természetesen — feleltem én. Először az öreg urat.

— Oh, ő neki már rég el kellett innen menni. Az öreg Josef Colton már egy éve halott.

Azután elbeszélte sorba, hogy mi lett a Colton család mindegyik tagjából Mildredet kivéve. A legrosszszababra el voltam készülve. Meghalt ő is, vagy csak rám nézve halott, az az férjhez ment? Lélekzetvétel nélkül várakoztam feszülten. Hogy a kínos bizonytalanság, melyben lebegtem, még nagyobb legyen, hirtelen megjelenik az ajtónál a paraszt felesége, egy nagy, derék de minden szeretetreméltó vonást nélkülöző nő kétes tisztaság ruhában. Vörös haja csomókban lógott arcába s felbomolva csüngött le hátul. Karján egy siró porontyot tartott, míg két vad kinézésű kamasz az ajtónyílásnál meglapulva az idegen felé vetettek bizalmatlan tekintetét.

— Ez az én nőm, az előbbi Mildred Colton. Azt hiszem, iránta is érdeklődik? . . .

Most ismét a könyveim mellett vagyok. A mint egyszer egyedül ültem az irodámban, íróasztalom rejtett helyéről előszedtem egy hajfűrtjét Mildrednek, melyet éveken át őrizgettem és ekkor vettem észre, hogy ez a haj határozottan veres. Most úgy tűnt fel nekem is, hogy álla hegyes és hogy nevetése olyan ostoba és szeméi pedig szürkék mint a macskáé. Csudálatos, csak most jutott eszembe, hogy arca csupa szeplő . . .

chovszky sietve figyelmeztette erre a magyar miniszteriumot.

A külügyminiszter figyelmeztetésének eredménye az lett, hogy — mint Budapestről értesítenek bennünket, — a magyar kormány kifizette a 16,000 lírát.

Az államszámadásokban bizonyára az előre nem látott kiadások közt lesz elszámolva — pedig két év óta előre lehetett látni, mert két éve jogerős az olasz bíróság ítélete.

Ezzel összefüggőleg az Alkotmány azt az érdekes ujdonságot írja, hogy Pulszky is perelni akarja az államot 15.000 frt — három évi fizetése — erejéig.

Ehhez is kell ám valami.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 18.

Mig odabenn a szavazás folyik, a folyosón riasztó hírek kergetik egymást.

— Krieghammer biztosan lemond! — jön az egyik.

— Napirend-vita lesz! — hozza a hirt a másik.

— Apponyi is felszólal rögtön a Hentzi-ügyben! — szól a harmadik.

A néppárt pedig fennen lobogtatva mutatja az Alkotmány-t, melyben meg van írva, hogy Olsky olasz képkereskedő, akit Pulszky Károly becsapott, lefoglaltatta a magyar államnak a milánói kiállításon levő összes selymeit.

— Zárt ülést kérünk! — fenyegetődztek.

De csakhamar jön a hír, hogy a selymek fölszabadultak, Olsky megkapta a 160,000 lírát,

— Igen . . . nem . . . igen . . . nem . . . hangzik odabenn. Vége lett 12 órára a szavazásoknak is. Az eredmény a következő:

Barabás Béla indítványa ellen szavazott 148, mellette pedig 36 és így 112 szótöbbséggel elvetették.

Ivánka Oszkár indítványa mellett szavazott 45, ellene 163, így 118 többséggel ezt az indítványt is elvetették.

Napirend-vita.

Holló Lajos a Hentzi-ügyben szükségesnek tartja, hogy a kormány megnyugtató nyilatkozatot tegyen, hogy a Hentzi-ügy sértő jellegét megszüntessék. A napirendre tehát póttindítványt tesz, első sorban ez a kérdés tűzessék ki, második sorban az indemnit. (Helyeslés a balon).

Erzsébet napja.

Rakovszky: Erzsébet napja holnap lesz. Mindig meg szoktuk ünnepelni. Holnap fohászaikat küldjük az égbe. Nem szeretné, hogy e napon a parlamenti harcok duljanak, kéri azért a Házat, hogy holnap ne tartsanak ülést. (Helyeslés a balon).

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Boldogult Erzsébet királyné emlékéért a holnapi napon mindnyájan sajtó kebeillel ünnepeljük. Nem következik ugyan ebből, hogy gyászünnepet keljen tartani, de félreértések elkerülése végett beenyugszik, hogy ne legyen ülés. Ami Holló indítványát illeti, ez az ügy nincs most napirenden, nem pártolja.

Ne becsstelensétek meg a hazát!

Madarász József: Azért akartunk a Hentzi-ügyben nyilatkozatot, hogy az utána tárgyalandó felhatalmazási vitában ne kerüljön többé szóba ez a gyűlöletes ügy. Legyen a király és nemzet közti béke teljes. A multkor azt kérte a tuloldaltól, ne adják el a hazát, most azt kérem — ugymond — adjatok higgadt, tárgyilagosa választ. Ne becsstelensétek meg a hazát. (Taps a balon).

Szentiványi Arpád: Ha nem ad a kormány felvilágosítást, kielégítő felvilágosítást,

akkor a jövőben ez az ügy vörös fonálként fog végighuzódni a bekövetkezendő vitában.

Szilágyi Dezső: A képviselő urak kormány nyilatkozatot akarnak ebben a kérdésben. En azt hiszem, a kormány ha jónak látja, megadja. Vagy megelégsznek vele, vagy nem. Ha nem elégsznek meg: átviszik az indemniti-vitába; De ugyanez történik, ha külön is tárgyalják ezt a dolgot. (Ugy van, igaz!) Alljanak el hát a képviselő urak a külön tárgyalástól.

Holló: Az ország megnyugtatása végett volna szükséges az ő indítványának tárgyalása. Fentartja az indítványt.

Elnök felteszi a kérdést, hogy elfogadják-e a Holló indítványát?

A többség nem fogadja el.

Az ülésnek 12 órakor volt vége.

Kuriai ítélet a Kelepecz József bűnügyében.

Abban aszenzációs bűnperben, amely **Kelepecz József** élesdi kir. járásbírói irnok ellen folyt, s amelynek folyamán az élesdi kir. járásbírósnál éveken keresztül folyt visszaélések napfényre kerültek, a mult napokban ért még befejezést a kir. Kuria.

A kir. Kuria az e bűnperben hozott mindkét alsóbírói ítéletét megváltoztatta s **Kelepecz József** büntetését *nyolcz napi fogházra s hivatalvesztésre ítélte.*

A szenzációs per előzményei a következők:

Az élesdi járásbírósnál mint irnok volt alkalmazva **Kelepecz József**, aki azonban a hivatalával vissza élve mindenféle bűncselekményeket követett el éveken keresztül.

Egyszer azután **Jéger Alajos** kir. bírósági végrehajtó meguntta ezeket a visszaéléseket s feljelentette **Kelepeczet**.

A vizsgálat megindult s **Kelepecz József** egy rendbeli csalás, két közokirat hamisítás, négy hivatalos hatalommal való visszaélés, egy sikkasztás, egy hivatalos titok elárulása, ötvenhét csalás és két csalás kísérlete miatt lett vád alá helyezve.

Ezen hatvan kilenc bűncselekményen felül még *negyvenhárom* dologban fegyelmi ügye volt **Kelepecznek**.

A törvényszék a mult év végén foglalkozott evvel a bűnüggyel.

A törvényszék **Kelepeczet** a büntető törvénykönyv 465 §-a alapján, *folytonosan elkövetett megvesztegetésben* mondta ki bűnösnek s azért *száz ötven* frt pénzbüntetésre s *hivatalvesztésre* ítélte.

Az ügy a királyi táblára került, ahol e nyáron szenzációs ítéletet hoztak benne.

A kir. tábla ugyanis *majdnem az összes* vádban bűnösnek mondta ki a vádlottat s ezért *két esztendei* fegyházra ítélte.

Végre a kuriára került az ügy, ahol ezt a büntetést *nyolcz napi fogházra* leszállították. Az ítéletet tegnap hirdették ki **Kelepecz** előtt.

Rátkay József jubileuma.

— A 25 éves munka elismerése. —

Szép társaság gyűlt tegnap este össze a Zöldfa éttermében, minden toborzás nélkül, hogy ünnepelje azt a szerény embert, aki egy negyed század óta munkál Nagyváradon, mondhatni minden köztéren.

Rátkay József ez előtt 25 évvel jött Nagyváradra s azóta önzetlenül munkált annyit a közre, mint nem sokan tettek. Oktatója volt e negyed századon át a gyermekeknek s barátja, jóakarója azon ezrek és ezrekre menő diák seregnek, akik a váradi gimnázium szárnyai alatt nőttek fel. Ezen foglalkozásai mellett talált módot és időt a közjóért fáradhatatlan természete, hogy a humanizmusnak, szépirodalomnak, sportnak is lankadatlan bajnoka legyen.

Egyik legerősebb oszlopa volt az önkéntes tűzoltóegyletnek, mikor az fénykorát élte; nem csak messziről sipóit, hanem nem egyszer éle-

tét tette kockára, hogy polgártársa vagyonát, életét megmentse. Árviznál éppen úgy kivette részét a vezérséggel járó teendőkből, mint a munkából.

Idejét, pénzét áldozta a Városligetért, hogy az apróságnak, amelyet bálványoz, kellemes, testedző szórakozást nyújthasson.

De minek kisértenénk meg elsorolni egy negyed század fáradhatatlan munkásságát. Ugy is tudja azt Nagyváradon mindenki.

Rátkay József büszkén tekinthet vissza egy negyed század határkövénel eddigi tevékenységére.

Azt a szeretetet, tiszteletet fejezte ki a Zöldfában összegyűlt társaság, amelylyel **Rátkay József** iránt igaz szívből viseltetik.

A Zöldfa éttermében jelen voltak:

Rutter Emil, **Wallaschek Venczel**, **Komlóssy József**, **Szemes Imre**, **Debreczy Imre**, **Böszörményi Géza**, **Ferenczy Lajos**, **Istvánffy József**, **Lázár Zoltán**, **Kaczián Károly**, **N. Justh Károly**, **Virányi Győző**, **Serényi Gusztáv**, **Katona Bálint** és neje, **Hegedüs Lajos**, **Szűts Samu**, **Hant Gyula**, **Dániel József**, **Schindler Adolf**, **Stark Gyula**, **Sándor Alajos**, **Kugler Ferencz**, **Ujváry Vilmos**, **Peller Ferencz**, **Sziládky Ernő**, **Bartos Bodog**, **Farkas László**, **Cserei Dezső**, **Csávássy Gyula**, **Patta Manó**, **Kádár János**, ifj. **Bittera Béla**, **Weisz Emil**, **Lévay Márton**, **Vidosits Gyula**, ifj. **Kaczián Károly**, **Diószeghy István**, **Domokos Gyula**, **Ujváry Géza**, **Rátkay István**.

A vacsoraközben ifj. **Bittera Béla** rövid, szívélyes szavakban köszöntötte fel **Rátkay** s tisztelői nevében bársony párnán egy remek ezüst tintatartót és tollat nyújtott át.

Eközben **Komlóssy József** városi tanácsnok átadta **Rátkay**nak dr. **Bulyovszky József** polgármester meleg üdvözlését.

Ifj. **Örley Kálmán** Budapestről szívélyes hangu távirattal gratulált **Rátkay**nak: Minden szerencsét és boldogságot mindenkor hálás emlékezettel ifj. **Örley Kálmán**.

Üdvözlést küldtek továbbá: szép levélben **Auspitz Adolf**, **Recht Ignác**, **Farkas József** és neje, **Szmetka György**, **Szmetka Ödön**, **Novotny Alfonz**, **Kertész Miksa**, **Tóth Albin**, **Hoffmann Sebestyén**, **Mártoncsik Lajos**, **Farkas Lajos**, özv. **Várszeghy Lajosné**.

Ezután **Ferenczy Lajos** keresk. iskolai tanár igen szép pohárköszöntővel éltette **Rátkay**t.

Rátkay József visszaillesztést vetett arra a 25 évre, a mely alatt élvezte Nagyvárad város közönségének jóakarátát, meleg pártolását. Nagyvárad közönségét és ennek méltó képviselőjét, első polgárát éltette hálával elvelt szavakban.

Ezután egymást érték a sziv meleg érzéséből fakadó pohárköszöntők.

Rátkayt éltették mindannyian: **Farkas László**, **Vidosits Gyula**, **Wallaschek Venczel**, **Stark Gyula** (a tanítók nevében igen szép tószóban), **Lázár Zoltán**, **Debreczy Imre** és még többen.

A kedélyes ünnepély **Dula Miklós** bandájának kitűnő zenéje mellett éjfél felé ért véget.

Czeglédy Sándor izletes étkei és kitűnő borai általános elismerést érdemeltek ki.

A kasszakulcs gyártó.

— Saját tudósítónktól. —

Egy veszedelmes embert tartóztatott le a csendőrség. Ez az ember két év óta rendszeresen lopta a községet, anélkül, hogy rá jöttek volna. Most azután már hetek óta figyelemmel kísérték a község kasszáját s ennek lett a következménye a szenzációs letartóztatás.

Az esetről tudósítók a következőket írja:

A pénztár-hiányok.

Sarkad községben már régebben észre vették, hogy a községnek a pénztár lopják.

Eleinte ügyet sem vetettek a dologra, azt hitték, hogy hibás számolás az egész; később azonban, mikor látták, hogy minden pénztár vizsgálatnál hiány van, jobban kezdtek vigyázni.

Két esztendő óta folytonosan keresték a tolvajt, míg végre most elhatározták, hogy a kasszát éjjel nappal őrizni fogják.

A kasszának az őrizetét **Hiró József** községi rendőrré bizták.

Hiró néhány nap óta szorgalmasan vigyázott a kasszára, azonban minden hiába való volt, a tolvajt nem sikerült megcsipni.

Tegnap végre megkerült.

Hiró néhány perczre távozott a szobából, s mikor vissza tért, tetlen érte **Kováts Lajos** esküdttel, amint a kasszából pénzt szedett ki.

A szenzációs fordulat azután mindent megmagyarázott.

Kovátsot a csendőrség letartóztatta s azonnal vallatni kezdte.

Kováts eleinte mindent tagadott, később azután részletenkint beismerte a bűncselekményt.

A sárlenyomat.

Vallomása szerint 1896-ban történt, hogy **Papp István** a községi bíró egy alkalommal a község kasszájának és a vasládának a wertheim-kulcsait feltette a kassza tetejére.

Ezután pár perczcel **Papp Istvánt** kihívták a község háza udvarára s **Kováts** egyedül maradt a szobában.

Ezt a pár percznyi időt azután arra használta fel, hogy az ott felejtett kulcsokról sárba lenyomatott csinált, amit azután gondosan elrejtve haza is vitt.

Otthon azután, a kovácstól a műszereket beszerelve, több napi munka után két wertheim kulcsot készített.

Ezekkel a kulcsokkal nyitotta ki azután a kasszát és a vasládát, ha egyedül maradt a szobában, amire eddig mint esküdttnek több ízben volt alkalma.

De ez a körülmény magyarázza meg azt is, hogy a büntett miért maradt olyan sokáig titokban, amennyiben senki sem gyaníthatta, hogy a tolvaj nem más, mint a köztisztelőben álló s mindenki által becsületesnek ismert **Kováts János** esküdtt.

A házkutatás.

A szenzációs fordulat, illetve vallomás után házkutatást tartottak **Kováts** lakásán.

A házkutatás eredménye az lett, hogy találtak öt darab wertheim álkulcsot, négy drb vasfűrőt, egy lapos reszelőt s egy drb vasfűrész. Ezekon kívül a lakatos mesterségnek még számos más eszközét találtak **Kováts** lakásán, ami mind arra mutat, hogy **Kováts** rendszeresen foglalkozott a kulcsgyártással.

A pénztár vizsgálat

Mikor a tettes megkerült, összeszámolták azokat az összegeket, amelyek hiányoztak a község pénztárából.

Ennek az eredménye az lett, hogy kistült, hogy a kasszából háromszáz hatvan forint 83 krt, a vasládából pedig harmincz nyolcz forintot lopott el **Kováts**.

Kovátsot mikor megkérdezték a lopott összeg mennyiségére vonatkozólag, azt hasonló mennyiségben állapította meg.

Kovátsot természetesen fogva tartották s még tegnap átkísérték **Belényesbe**, ahonnan a legközelebbi napokban szállítják Váradra, az ügyészségi börtönbe.

A r e v i z i ó.

— Párisi hangulat. —

Páris, nov. 16.

A semmitőszék határozatát, hogy *Dreyfus* értesíttessék ügyének revíziójáról, Párisban elég nyugodtan fogadták. A boulevardokon volt néhány csoport, mely élénken tárgyalta az ügyet, de nem volt sem tömeges csoportosulás a parlament előtt, sem tüntető felvonulás az utcán. Egész más volt a hatás a kamarában.

A kamara ülése 2 órára volt határozva, de máskor mindenki meg volt róla győződve, hogy ez voltaképen 3 órát jelent és éppen ezért a képviselők nem igen tartották szükségesnek pontosan megjelenni. Tegnap másképp volt. Már 12 órakor tömve volt a társalgó terem. Egyszer hirtelen egy szörnyű mozgolódás támadt. hangos kiáltások között nyomultak mind a tudósítók termének ajtajához, mellette egy fenyő tábla volt, melyre minden tíz perczen az ülésről szóló tudósítást ki szegezték. Azonban egy értesítés sem volt, amit a barna tábláról le lehetett volna olvasni. Nyakát mindenki a magasba nyújtotta, majd kinézte a szemét és még sem látott semmit. De igenis hallható volt egy szolga harsány kiáltása a tömegeből: *«Mais, messieurs permettez!»* Az ember papírlapot tartott kezében, melyen írógéppel volt valami írva. Egyszerre kiragadták volna a szolga kezéből a papírlapot; ő azonban nem hagyta magát becsapni, hanem a tömeges kérdésekre csak vállvonogatásokkal felelt és bátran törte tovább magának az utat a fenyő tábláig, melyre végre egy tüvel feltűzte az értesítést. Ez volt a semmitőszék határozata a *«Havas»* ügynökség ismeretes közlése szerint.

Ezt követte a kormány közlése *Dreyfus* egészségiéről a következő alakban:

«Le ministre des Colonies vient de recevoir une dépêche lui annonçant que Dreyfus est en bonne santé.»

Ezen értesítések óriási szenzációt keltettek; egy fülhasogató kiállítás reszeltette meg a terem falait; itt is amott is képződtek kiabálva disputáló csoportok. Sokan a csak rácsozattal elválasztott táviró irodához rohantak s a szolgálattevő hivatalnok alig volt képes eleget tenni a követeléseknek.

A kamara jogászait, kimagaslóbb képviselőit kérdésekkel ostromolták s mindegyik kifejezést adott véleményének s talán fölösleges mondani, hogy mindegyik mást mondott . . .

Csakhamar felhangzott a kérdés, hogy *miként és mikor* kaphatná meg *Dreyfus* a hirt. Általános számítások szerint az időbeli távolságot véve Páris és Cayenne között a november 15-én délben 12 órakor itt feladott sürgöny november 15-én este 8 óra 15 perczkor érkezik meg legkorábban. A törvényes díja egy szónak a Keywest-Haitz vonalon 13 franc 35 centimes, a Keiwest-Jamaika vonalon 15 franc 55 centimes és a Galveston—Jamaika—Haitz vonalon 19 franc 70 centimes. A francia kormány mindazonáltal, minthogy ő a francia táviró társaságnak a guyanai állomás fenntartásáért 100.000 franc subventiót fizet, állami sürgönyökért a fönti díjaknak csak a felét fizeti. Azonkívül az állami sürgönyöknek elsőbbségi joguk van mások fölött.

Az öröktől eltekintve, csak négy személynek van joga *Dreyfust* láthatni s vele beszélni,

ezek: a kormányzó, a generalprocurator, a foházigazgató és a szigetparancsnok. *Dreyfus* értesítése különböző módokon történhetik. Mint-hogy ez egy bírói közleményt tartalmaz, azért *M. Ferjus* generalprocurator helyettesének, a Cayenni felebbviteli törvényszék elnökének kell megbízni az átvétellel. Ez esetben a *«Cappy»* kormányozható gőzhajón 27 tengeri mértföldet an Ile Noiale s innen csónakokkal az Ördög-szigetig utazni, tehát egy egész tengeri utat kell megtenni. Egyedül Cayennétől lehet táviratozni a Roches de Couron foházig és innen optikai uton adják tovább a sürgönyöket a királyszigetre. Az ottani parancsnok *M. Deniel* csakis ezen uton lenne képes még egy hajó megérkezése előtt *Dreyfussal* tudatni a hirt.

Azonban összeköttetésbe léphet táviró útján is az Ördög-szigettel. Ha személyesen viszi át a hirt, úgy 2 percz alatt a szigeten, egy perczel később a foházban lehet.

Páris, november 18. (Saj. tud. táv.) A francia kormány táviratot kapott az Ördög szigetről, hogy *Dreyfussal* tudatják már a semmitőszék határozatát.

Páris, nov. 18. A *«Journal»* jelenti, hogy *Labori* tegnap este levelet kapott *Zurlinden* tábornoktól, amelyben a tábornok megengedi neki, hogy máától kezdve érintkezessék *Picquart* ezredessel.

Az *«Intransigeant»* tudni véli, hogy *Mornard*, a *Dreyfus*-család ügyvédje ki fogja eszközölni a semmitőszéknél *Dreyfus* hazahozatalának elrendelését.

A felebbviteli bíróság ügyészsége azt határozta, hogy *Urbain Gohier* ellen a hadsereget támadó könyve miatt elrendeljük a vizsgálatot. (Magy. Táv. Ir.)

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fé, 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

November 20. A kath. kör gyászünnepe. November 20. Szigligeti-társaság matinéja. November 23. A koldusápoló közgyűlése d. u. fél 5-kor

* **Requiem a királynéért.** Örömnapot ült eddig a magyar nemzet Árpád-házi szent Erzsébet ünnepén. Ünnepelte áldott lelkű királynéját, aki őrangyala volt a magyar népnek. Örömlük gyászra vált s gyásznapja lett Erzsébet napja a magyarnak. Búba merül szívünk s buzgó imát rebegünk áldott lelkű királynénk csendes nyugalmaért. Ma, szombaton délelőtt 10 órakor gyászszertartás lesz a boldog emlékü királynénkért a várad-olaszai plebánia templomban, a melyre vonatkozólag a *biharmegyei nőegylet* a következő értesítést bocsátotta ki:

A *«Biharmegyei és Nagyváradi nőegylet»* tagjait tisztelettel felkérem, miszerint f. hó. 19-ik napján d. e. 10 órakor az olaszai plebánia templomban, *Erzsébet* királyné emlékeztetésére és lelkiüdvéért tartandó gyászszertartásra megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1898. november hó 18. Özv. *Grunwald* Henrikné, aleln. knő.

* **Változások az egyházmegyében.** Az egyházmegye személyzetében legközelebb a következő változások történtek: új-kigyósi plebánossá kinevezett *Tárkányi Félter* helyébe a debreczeni Therésianum I. praefectusává *Molnár Kálmán* debreczeni káplán kinevezetvé, helyette debreczeni káplánnak ideiglenesen *Kozics Gusztáv* új-misés rendeltetett. *Kampell József* debreczeni therésianumi II. praefectus gymnásiumi hittanár és *Varju Lajos* endrői káplán, — továbbá *Körössy Endre* új-kigyósi és *Gál István* szilágy-somlyai káplánok kölcsönösen helyet cseréltek.

* **A pápa a kath. sajtó munkásait** nem rég egy magán kihallgatáson a legszebb dícséretben részesítette. A katolikus sajtó munkásait — azt mondja — apostoloknak tekinti; tolluk a legalkalmasabb fegyver a mai viszonyok között; a hová az élő szó nem érhet, a hol már minden remény eltűnt, ott van a sajtó igazi munkatere. Ne féljünk elleneinktől; saját fegyvereikkel támadjuk meg őket. Avagy elretentene az a tengeri konkoly, mely elhintettek? A buzaszem, mely jó földre talál, sokszor tele vészes gazszemet tud elleszulyozni. A pápa a sajtó munkásai számára nyitva tárva hagyja az Egyház kincstárát. És hogy anyagi segélyezéstől sem riad vissza, bizonyítja az a sok katolikus nyomdaegyesület, mely különösen Itáliában az ő bőkezűségének köszöni létezését.

* **Nagyvárad a királyné szobrára.** Az Erzsébet királyné halálával az országot ért mély gyász alkalmából egyesek, testületek, törvényhatóságok siettek adományaikkal hozzájárulni, hogy b. e. királyasszonyunknak méltó emléket állíthasson a nemzet. Nagyvárad város törvényhatósága a királyné szobrára 1000 frtot szavazott meg. A közgyűlés ezen határozatát a belügyminiszter jóváhagyta.

* **Igy is baj, úgy is baj.** A belügyminiszter egyik korábbi rendeletében szigoruan elrendelte az anyakönyvvezetőknek, hogy a gyermekek anyakönyvezésénél szigoruan követeljék a szülők esketési bizonyítványát s ennek alapján jegyezzék be, hogy törvényes a gyermek. Tegnap pedig egy ezzel teljesen ellenkező miniszteri rendelet érkezett le a minisztertől. Elrendeli ugyanis a miniszter, hogy ha nem mutatnak fel a gyermekek bejelentésénél esketési bizonyítványt, jegyzőkönyv veendő fel s ennek alapján az anyakönyvi hivatal utólag köteles hivatalból beszerezni az esketési bizonyítványt a lelkészekről. Igaz, hogy az esketési bizonylatok felmutatásának szigorú bekívánása sok zaklatással járt a közönségre, azonban ha minden esetben jegyzőkönyvet kell felvenni, aligha lesz elég pl. Nagyváradon is az anyakönyvi hivatal személyzete.

* **Fekete kardbojt.** A mai nappal végződött az a két havi legmélyebb gyász, melyet ő Felsőge Erzsébet királyné emlékére rendelt. A mai napon már lekerülnek a kardbojtokról a fekete fátyolok s csak a fekete karkötő marad még fenn január 16-ig.

* **Vasut-állomási harangok eladása.** A magy. kir. államvasutak vonalain a harangjelzések beszüntetése alkalmával leszerelt állomási harangok közül az országban levő állami elemi iskolák és óvodák ellátása után még vagy 500 drb kis és nagy állomási csengő maradt készletben. A vasuti igazgatóság ezen megmaradt harangok eladásával az illetékes üzletvezetőségeket bízta meg. A harangok eladatnak tekintet nélkül a felekezetre és nemzetiségekre, templomok, iskolák, óvodák, árvaházak, egyéb jótékonyági és közintézetek, valamint gyárak és magánfelek részére is és pedig a nagy harang (melynek súlya körülbelül 15 klg.) 16 frton, a kis harang pedig (súlya mintegy 5 klg.) 6 frt 50 kron darabonként. Szegény templomok, iskolák, óvodák, árvaházak s egyéb jótékonyági intézetek a harangokat a fent jelzett áraknál mérsékeltebb árakon is megkaphatják, ha ez iránt szegénységüket igazoló kérvénnyel folyamodnak. Ilyen kérvények és mellékleteik bélyegmentesek. Harangvétel iránti megkeresések és kérvények közvetlenül azon üzletvezetőséghez intézendők, a melynek vonalterületéhez a folyamodó legközelebb lakik.

* **Az egyforma mérték** Az Aduna és Pecze szabályozása által tudvalevőleg a Kommandánsréten jókora területet kihalásnak a káptalan területéből. Az engedélyezési eljárás után megtartották a kisajátítandó területek becslését is, hogy legalább hozzávetőleg tudják, miszerint az árapasztó esatorna munkája mibe kerül. A becslési eljárásnál holdanként 2-400 frtba vették fel a kisajátítandó területet. A városi főmérnök azonban ezt az összeget túlmagasnak tartja. A dolog úgy is bírói becslés alapján fog

eldőlni s így nem bocsátkozunk a kérdéses területek értékének bírálatába, azonban egy körülményt felemlítünk a multból. Mikor az állatvásárnak a Kommandáns-rétre helyezését tárgyalták, a főmérnök a területet 200 frtra becsülte holdanként s ugyanazon jelentésében kiemelte, hogy a Kommandáns-réttől a mi a vásártér kihatása után fennmarad, eladja a város holdanként 600 frtjával. Tehát a főmérnök azt szeretné, hogy amit a város 200 frtért vesz át, 600 frtot kapjon érte. Ez okból magas a főmérnök szerint a mostani becsülés is. Csak még alacsony ne legyen.

* **A miniszter reklámja.** A belügyminiszter is szokott néha reklámban utazni. A budapesti Légrády Testvérek cég híres vállalat, azonkívül kiváló kapacitások, kormányparti képviselő stb. is vannak a családban. A belügyminiszter most egy körlevelet küldött szét az összes törvényhatóságokhoz, a melyben megvételre ajánlja Ő felsége arczképét, a melyet a Légrády cég állított ki. A kép ára keret nélkül 10 frt. Sok szegény kiadó boldogulna, ha ilyen magas helyről reklamiroznák.

* **»László-kórház«.** A gázgyár mellett levő telepet, hol eddig a fertőző betegeket ápolták, járvány-kórháznak nevezték el. Mikor aztán a honvéd-hadapród iskola építéséről volt szó, a honvéd miniszter annyira megijedt ettől az elnevezéstől, hogy végre is a kórházat más helyre kellett mintegy 40,000 frttal áthelyezni. Váradi Velence végén, Szőlős határához közel építik az új pavillonokat és más melléképületeket. A városi tanács, okulva a multon, most már nem nevezi járványkórháznak a telepet, hanem »László-kórház« czímmel akarja ellátni.

* **Aradon megint loptak.** Arad vármegyében úgy látszik nem fognak ki a sikkasztásokból és a lopásokból. Most a postahivatalon annak jöttek nyomára, hogy egyik fiatal gyakornok nem kevesebb mint 424 levelet loptott el. Leszedte rólok a bélyegeket s az így szerzett pénzt elköltötte. A gyakoronok bevallotta tettét töredelmesen, s a királyi ügyész sikkasztás és levéltitok megsértése czímén azonnal letartóztatta.

* **A házostályadó behozatala.** Idestova egy éve lesz, hogy dr. *Bulyovszky* József polgármester mozgalmat indított arra nézve, hogy Nagyváradon a mostani házbéradó rendszer helyett a házostályadó behozatalát eszközöljék ki a kormánytól. *Lajos* Lajos számtiszt terjedelmes memorandumot állított össze, a melyben kimutatja, hogy mennyivel előnyösebb a lakosságra a házostályadó, mint a házbéradó. Ez a kérdés, úgy látszik, érdeklő erősen mindazon községeket, a melyek Nagyváradhoz hasonló helyzetben vannak és sűrűn tudakozódnak, hogy mennyire fejlődött Nagyváradon az ügy. Dr. *Bulyovszky* József polgármester most megbizta *Bordé* Ferenc városi tanácsnokot, hogy a házbéradó eltörlésére és a házostályadó behozatalára vonatkozólag készítsen javaslatot.

* **Vasuti baleset.** Tegnap délután a Budapestről Nagyváradra jövő személyvonattal egy kis baleset történt. *Törökszent-Miklósnál* a vonat egyik kocsija kisiklott. Szerencsére nagyobb baj nem történt, csupán a kocsis rongálódott meg némileg. A személyvonat a rendez időre mintegy 3/4 órával későbbben érkezett Nagyváradra.

* **Névváltoztatás.** Gyihor István sólyomi államvasuti pályasíjára saját, valamint kiskorú gyermekeinek vezetéknévét »Györgyi«-re változtatta.

* **Véres verekedés az országuton.** Tegnap éjjel véres verekedés folyt le a nagyszalontai országuton. *Jenci* Károly és *Jenci* István gazdák szekerükön hazafele igyekeztek, utközben azonban *nyolcz* részeg emberből álló csapat megtámadta s véresre verte őket. A harcziasszemű emberek: *Varga* Lajos, *Nagy* Imre,

Tóth János, *Kováts* Sándor, *Kováts* István, *Szeli* Sámuel, *Varga* Andor, *Nagy* Imre ellen a vizsgálatot a súlyos testi sértésért folytatva tették.

* **József kir. hercege czifra szüro.** Arad megyei birtokán, Kis-Jenőn vadász néhány nap óta József kir. hercege, vadász kíséretével. Már a hajnal talpon találja a kir. herceget, a ki szenvedélyes vadász. Rövid reggeli után előállanak az udvari fogatok, melyekben az urak bő köpenyekbe burkolva helyezkednek el. Tegnapelőtt hajnalban még erős köd feküdt a tájékon, mikor a vadász ruhába öltözött kir. hercege kitekintett.

— Kemény idő van, ugyebár, urak? kérdezte a körülállóktól. Azzal oda fordult a komornyikjához:

— A szürömet!

A vadászársaság legnagyobb ámulatára egy czifra kivarrt szürt hozott elő a komornyik és a kir. hercege egy könnyű mozdulattal a nyakába kerítette a magyaros ruhadarabot. Aztán elővette az ismert kis makrapipáját, megtömte, aztán rágyujtott. Azzal odaszól a kíséretéhez:

— Indulhatunk urak.

Szorosan fogta a szürt és beült a kocsiba. Utközben ugyancsak megbámulták az arra járók a kir. hercege kocsiját.

Nem tudták elgondolni, kilehet az a czifra szürbe burkolt öreg ur, a ki ott pipál a kir. hercege kocsijában.

* **Hütlén kezelő.** Néhány nappal ezelőtt *Hubai* Károly kolozsvári keztyüs váradi fiók üzletébe *Kain* (Kemény Mihályt alkalmazta, azonban *Kain* hütlénül járt el, azután pedig megszökött. *Hubai* feljelentette az esetet az ügyészségnél, aminek következtében *Kain* köröztetését elrendelték. *Kaint* nem sokáig kellett körözni, tegnap elfogta a rendőrség s már beszállították az ügyészségi fogházba.

* **Megverte az édes anyját.** Egy szegény beteges öreg asszony járt tegnap az ügyészségen és sirva panasolta el nagy bánatát. Elmondta, hogy *Gáll* Máriának hívják, alsó-dernai lakos. Egyetlen gyermeke van, akit férje halála óta — több mint tizenöt éve a saját keze munkájából nevelt fel. A fiu nagyon rossz természetű, még csak most töltötte be a tizennyolczadik évét s már is sűrűn látogatja a koresmát s egész éjszakákat tivornyáz keresztül. Ilyen körülmények között természetesen nem is dolgozik. Eddig ő adott neki pénzt, most már azonban nincs s most a lelketlen fiu arra akarta rávenni, hogy adja el kicsi földjét, hogy annak az árát is megihassa. Az anya természetesen ebbe nem ment bele, amin annyira dühbe jött a fiu, hogy megfogta, leteperete a földre s egy doronggal véresre verte. Az orvos három súlyos sebet talált a testen. Ezért kérte a fiát igen szigoruan megbüntetni. A romlott érzésű fiatal ember ellen a vizsgálat megindult.

* **A megcsúfított lovak.** Furcsa panasz érkezett az ügyészséghez. A panaszt *Biró* Ferenc gyantái gazda tette, azért mert az éjjel két lova a k farkából a szört ismeretlen tettesek kihúzták s ezzel természetesen teljesen elcsúfították. A esendőrség a tetteseket hamar kinyomozta *Biró*-nak két régi ellensége: *Kiss* Károly és *Ábrahám* Ferenc személyében, akik be is vallották, hogy a lovak megcsúfítását személyes bosszúból követték el. Az ügynek folytatása a törvényszéki tárgyaló terembe lesz.

* **Tagadó válaszok.** Egy szép asszony, aki még leánykorában hozzászokott ahhoz, hogy emlékkönyvet vezessen, a férjétől kapott tagadó válaszokról az alábbi följegyzéseket tette:

A mézes hetekben:

— Kedves angyalom valóban kétségbe vagyok esve, hogy nem tehetek eleget kívánságodnak, de itt, fájdalom, véget ér hatalmam!

Hat hónap mulva:

— Legyen eszed, Eliz, ne kíváncj olyasmit, a mit nem adhatok. Tudod, hogy vannak határok!

Másfél év mulva:

— Tedd meg azt a szívességet és ne bomolj mindig elérhetetlen dolgok után!

Öt év mulva:

— Egyéb bajod nincs? Tisztelem az eszedet!

Tíz év mulva:

— Majd ha fagy!

A kucséber és Bánffy.

Más czímet is adhattam volna e cikknek, sőt mondhatom, hogy Bánffy nem is tartozik e dologra, de tudom, hogy mi az őszi divat, hát Bánffyzok én is. Járt utat a járatlanért el ne hagyj, mondja a példa szó, maradjunk hát Bánffynál, ha már ütni akarunk valakit.

Ott kezdem, hogy két hónappal ezelőtt a fináncz ki akarta huzni fejem alól az utolsó ruha szekrényt s le is foglalta annak rendje és módja szerint.

Gondoltam, nem bánom, hogy vigye, nem fizetek. De bizony csak fizettem mégis.

Eszembe jutott, hogy a szekrény tul oldalán van egy nagy lyuk, még abból az időből, mikor fotografiai sötét kamrának használtam, mely akkor vörös üveggel volt be vonva, most pedig üresen tátong, ezt mégis rösteltem volna, hogy más is lássa, hát csak fizettem, mintha belé szerettem volna abba a rozoga sifonba.

Most jön a kucséber s mint izes falat, utoljára Bánffy.

Egy műértő hivatalosan ki lett küldve Olaszországba, hogy a képzőművészet remekeit összevegye. Ez elment és vett. Különösen remek volt a vett dolgok között egy Piombó kép, melynek nem az errülső, hanem a tulsó olda volt a becsesebb, mert ha egy titkos nyíláson át nézett az ember, ott lehetett látni a legszebb táj részletet Panama vidékéből. Akkor tájban ezt a kis nyílást be dugták egy darab paralízissal, mely azonban nem progrediálván, immár elkopott s a nyílás tátong ismét.

Most már igazán jön a kucséber.

A magyar állam nehézményezte ezt a képvásárlást és azt mondta a kucsébernek honának, hogy nem fizet. De Olaszországban nem csak narancs és citrom, hanem fiskális is terem s elitelték Magyarországot 160,000 lira kártérítésre a talján kereskedővel szemben.

Ez a hármass szövetség, gondolata Magyarországot? No megálj! és nem fizetett.

De Olaszország tud önmegtágadó lenni, megmutatta akkor is, mikor nem ette meg Menelik nógust, pedig fente rá a fogát. Várt most is.

Most jön Bánffy.

Nincs olyan szocialista, mely úgy össze zavarná a földnek képét, mint ami miniszterelnökünk, ki egy ágyu lövés nélkül, pusztá baklövésrel (ez sajtóhiba, vaklövést akartam írni) Koppenhágát annektálta Ausztria számára. Ez a földrajzi forradalmat szító férfiu elfeledte, hogy Milanó Olaszországban van s mikor megtudta, hogy ott kiállítás készül, elküldött egy csomó selymet oda. Olaszország úgy tett, mint a kisasszony Pozsonyban s le foglalta a selymet a maga számára. Bánffy fizetett.

Igy mármost a Piombó kép is meg van, az a bizonyos lyuk is meg van, mely panamát mutat s a 160,000 lira az nincs meg.

Most jön a csattanó.

Bánffy ur! Báró ur! Olaszországban terem a babér is, itt nálunk csak a tövis. Lépkedjen el Olaszországba, hátha önt is lefoglalnák. Ah! többünkbe van 160,000 líránál, semmi lírán el nem mondható, mennyinkbe van ön, de azért nem sajnálnánk az olaszoktól. *Kóby.*

Az erzsébetfalvai rablógyilkosság.

— Második nap. —

Ma reggel folytatták a tárgyalást az erzsébetfalvai rablógyilkosság bűnpörében. A vármegyeház dísztermében nagy közönség kísérté figyelemmel, hogyan bontja ki *Rónay* elnök ügyes kézzel a bűnpör szálaít, amelyeket a vádlottak mindenképen összehozózni törekedtek Tanukat hallgattak.

Pál Györgyné egy házban lakik *Laczi* Mihályval és megezáfolja *Dobosnak* azt az állítását, mintha ő a gyilkosság elkövetésekor *Laczinál* lakott volna. Így vall *Pálné* leánya is, *Horváth* Erzsébet elmondja, hogy *Varga* Györgyné neki adta az egyik elrablott ékszert, hogy zálogba tegye. Ő 10 frtért el is zálogosította. Sok ruhát is látott akkor *Vargánénál*.

— Ismeri *Dobos* Ferenczet, nézze meg!

— Nem láttam sohasem.

Gólya Juliánna is látta a rablott holmikat.

Szöts János, akihez *Villák* a gyilkosság elkövetése után lakni mentek, elmondta, hogy sok holmit hoztak magukkal. Kérdezték tőlük, honnét vették. Azt felelte az asszony, hogy a férje jussolt. Mindjárt első éjjel különben ellop-ták az összes holmikat.

Tornyik Györgyné, a vádlott *Varga* Györgyné édes anyja, kijelenti, hogy akar vallani.

— Hány gyermeke van?

— Kettő. Egy fiu meg egy leány.

— A fia hol van?

— Odahaza.

— Mivel foglalkozik a fiú?

— Nem tudom, mert husz éve nem lát-tam már.

— A leánya magánál nevelkedett?

— Igen.

— Járatta iskolába?

— Járattam, de ő az iskola mellé járt.

— Mikor adta férjhez?

— Ezelőtt hat évvel. Négy évig élt együtt a férjével, *Varga* Györggyel, azután szétváltak.

— Hát, *Tornyikné*, rosszul, nagyon rosszul nevelte maga a leányát. Ilyen gonosz teremést ritkán szült anya a világra. Tudja-e, hogy mivel van vádolva a leánya?

— Tudom. Elég szegény az nekem... (Törülgeti a szemét.)

Dienes László *Adelmannék* házmestere volt. A gyilkosság gyanuja alatt őt fogták el először, űlt is vizsgálati fogságot néhány hétig.

— Mikor lett *Adelmannék* házmestere?

— Két héttel a gyilkosság előtt.

— A gyilkosság éjszakáján odahaza volt maga?

— Igen. Fél tízkor lefeküdtünk s csak reggel ébredtünk föl a tűzre.

— Ismeri *Dobos* Ferenczet?

— Nem ismerem.

— Igaz, hogy az öreg *Adelmann* nagy beteg volt.

— Igen, már járni se tudott, úgy kellett őt vezetni.

— Hát az asszony egészséges volt?

— Igen.

Ügyész: Mondja csak *Diener*, mit gondol, miért keverte bele *Vargáné* magát ebbe a dologba?

Tanu: Nem tudom én, kérem. Elég baj volt nekem, most már rendes munkába se állhatok. (Sirva fakad.)

Dienes Örszi a gyilkosság felfedezésének a részleteit ismétli.

— Őt percznyi szünet után kihallgatták *Dietz* Vilmost, a meggyilkolt *Adelmanné* első férjétől származott fiát. Elmondja, hogy sokszor látogatta meg *Adelmanné*kat, akik öcsésével együtt mindig szívesen látták.

— Mikor látogatta meg utoljára *Adelmanné*kat?

— Két nappal a gyilkosság előtt.

— Nagyon beteg volt a mostoha apja?

— Nagyon beteg volt.

— Vannak rokonai a mostoha apjának?

— Hét testvére van *Bajorországban*.

Ezután következett a vád- és védbeszéd,

melynek végeztével kihirdették az ítéletet, melyről a következő táviratot kaptuk:

Budapest, nov. 18. (Saját tud. táv.) A törvényszék az erzsébetfalvi gyilkosság ügyében meghozta az ítéletet s a fővád-lott *Dobos* Ferenczet 15 évre ítélte.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A Szent István-Társulat megbízásából szerkeszti *Mihályfi* Akos dr. Most jelenik meg a negyedik füzet a következő érdekes tartalommal: *Praknói* Vilmos: Pecchinoli Angélo pápai legátus Mátyás udvaránál. Második. bevezető közlemény. *Mihályfi* Akos dr.: Katholikus egyetemek. Negyedik, bevezető közlemény. (A washingtoni egyetem ismertetése.) *Leskó* József: Szatirák. Leó, a katolikus újság-írás magyar uttörője. Első közlemény. *Dr. Fejér* Ignác: A fehér név eredete és erkölcsi jelentősége. Második, bevezető közlemény. *Lévay* Mihály: Utban a Golgotára. Költemény. *Bán* Aladár: A Kanteletar dalaiból. Költemények finnől. *Cyprián*: Két leány. Regény. Negyedik, bevezető közlemény. Könyvismertetések és bírálatok. *Kozma* Andor: Szatirák. Ism. a) f) *Rup*, *Kornél*. Tanulmányok. Ism. *Dr. Veridicus*. *Jeske* *Choinski*: Alkonyat felé. Ism. *Lakatos* *Vinceze*. *Demény*: Ágozatos hittan. Ism. *Dr. Czilek* *Balázs*. *Ruschek*: A keresztény nő. *May*, *Szekrényi*: A csendes oázison. Ism. *Dr. Mihályfi* *Ákos*. *Wernz*: Ius decretalium. Ism. Róma és a pápák története a középkorban. A füzetet időszaki Szemle (n) fejezi be. A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat tagjai tagilletményül kapják; nem tagoknak előfizetési ára 5 frt. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések (tagsági díj évenként 3 frt 15 kr) a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, IV. Királyi Pál-utca 13. szám) intézendők.

MULATSÁG.

Thea-estély.

A fővárosban több ízben oly nagy erkölcsi és anyagi sikerrel rendezett «five o'clock thea» mintájára Nagyvárad előkelő hölgyközönsége is rendez egy thea-estélyt, melyre szóló felhívást a nagyváradai hölgyközönség előkelő tagjai által kibocsátva itt adjuk:

A folyó hó 9-étől 12-ig megtartott *Crizantemum* virág-kiállítás látogatott női közönség általános óhajként nyilvánított több olyan társadalmi összejövetelnek rendezését, melyen a városi társadalom intelligens női és férfi közönsége egy czésze thea élvezetes a zene hallgatása mellett néhány órát kellemes szórakozásban eltölthessen.

Ez általános óhajnak felelnek meg a virág kiállításnak rendezői akkor, midőn folyó évi november 21-ik napján jótékony czélú thea estély meg tartását elhatározták s arra némileg a virág kiállítás már pártfogókként szereplő hölgyeket, leányokat, ismerősöket s barátokat együtt tisztelettel meghívják.

A kellemesnek ígérkező estélyekkel emellett a jótékonyágnak is áldozhatnak, mert az estélyek tiszta jövedelme a biharm. és n-váradai nőegylet, az Erzsébet bölcsőde egylet és a gyermekbarát egylet helybeli jótékony intézmények javára fog fordíthatni.

Az első estély a Rózsabokor termében 1898 november 21-én d. u. 4 órakor veszi kezdetét, a hölgyek által felszolgálendő thea és hozzá való süteményekért, személyenként és adagonként egy korona lesz fizetendő; thea utalvány a belépésnél a pénztárnál váltandó.

Öve. *Grunwald* *Henrikné*,

Mezey *Vilma*,

Kiss *Elekne*.

Igazságszolgáltatás.

Aki nincs megelégedve az igazságszolgáltatással. *Horváth* Ödön úrásnak néhány évvel ezelőtt üzlete volt Nagyváradon a Fő-utczán.

Az órásról annak idején sokat beszéltek, a

mennyiben nagyon pazarul élt, s az érdeklődés még nagyobb lett iránta akkor, amikor elvette *Sugár* Malvint, *Sugár* Aranka színésznőnek a nővérét.

A házastársak nagyon rövid ideig éltek együtt.

A válás után néhány hóval ismét sokat beszéltek *Horváth*ról, akkor, amikor már nem volt semmij sem, bejelentette a csődöt.

Az üzle természetesen üres volt s a bizományba adott órák egy része a zálogházakból került meg.

A törvényszék ezért őt a hamis bukásban bűnösnek mondta ki s két havi börtönre ítélte.

Ezt az ítéletet a kuria is helyben hagyta.

Tegnap volt az ítéletbirtetés.

A vádlott komolyan hallgatta végig az ítéletet, azután így szólt:

— Tudom, hogy ártatlan vagyok, vannak is bizonyítékaim. Azonban ezeket nem hozom elő. Meguntam már az itteni állapotokat, rossz-szak itt a törvények s ezért csak ezt a büntetésemet töltöm még itt, azután elmegyek *Amerikába*.

Horváth most két hónapig a börtönben gondolkozhatik az amerikai utról, amennyiben tegnap már meg is kezdte büntetését.

Nemcsak egy rücskös cigány fiu van a világon. Ezekkel a szavakkal védekezett tegnap egy cigány fiu a nagyváradai törvényszék előtt, ahol azzal volt vádolva, hogy meglöpött két falusi gazdát.

Az eset még két évvel ezelőtt történt.

A dinya termés ideje volt s *Bereg* *Sándor* egy este felpakolt a szekere dinyét és káposztát s azzal beakart jönni a váradai piacra, hogy azokat itt eladja.

Szekerével még este elindult, hogy a kora hajnalba már a piacon legyen. Utközben azonban elaludt. Ezt észre vette egy cigány fiu, aki azután alaposan megdézsmálta a kocsit tartalmát. Nem sok idő múlva egy másik kocsis is jött az országuton *Várad* felé.

Ezen *Balogh* *Sándor* jött. *Balogh* zsákokban szalma kalapokat hozott.

Balogh is aludt s ezt is felhasználta a cigány fiu, erről a szekerről is lelopott egy zsák kalapot.

A cigányfiu azonban nem sok idő múlva rajta vesztett a lopásokon, azonban mikor látta, hogy megfogják, bicskát húzott s annak segélyével megszökött. Azóta csavargott, azonban végre is elfogták.

Tegnap a vádlottak padján ült.

Természetesen mindent tagadott, az egész dologról mit sem akart tudni s még azt is kétségbe vonta, hogy ő volna a vádlott.

Azt állította, hogy az ő neve *Varga* *József*, míg a vádlottat *Tejfel* *Sándornak* hívták.

A károsok határozottan felismerték, amennyiben ők látták a cigányfiut, amikor elfogták s elmenekült.

Különben a vádlottat nagyon könnyen fel lehet ismerni, amennyiben rücskös is, no meg a fél szemére vak is.

— Nem csak egy rücskös képű és vak cigány fiu van az s világon, — védekezett a vádlott.

A törvényszék azonban nem fogadta el a vádlottnak ezt a védekezését s elítélte egy esztendei börtönre.

A vádlott megnyugodott színtugy az ügyész is s így az ítélet jogerős.

REGÉNY-CSARNOK.

A TÜNDÉR-RÓZSÁK.

— Egy kis botanikával elegy novella. —

Irta: *Kontúr* *Béla*.

Az öreg bika elkezdte hátsó lábaival a földet kapálni s rettenetes bömbölés szakadt fel szügyéből s koronás fejét esőváltta, a másiknak rohant. Midőn a két esontos homlok és a rajta levő szarvak tövei összeütődtek, olyat csattant, mint mikor a villám sújt le. A két bika szemei vérbe forognak s térdre rogyva nyomdokolják egymás homlokát. Néhány perczig dulakodtak még midőn a kissebbik bika oldalt ugrott. s

hegyes szarvával felhasította az öreg bika szügyét, aztán a porba döntötte. A legyőzött bika ott nyögött tatógó sebbel szügyén s kinjában hempergett a porban. S ime jöttek a gulya többi tagjai, az ökrök, a tehének s mind, még az utolsó tinó is rugott egyet felé s az a remekcsipejő szélestükrű, fiatal tehén a ki miat történt a haláltáncz, átgázolt rajta.

A pásztorok azután elterelték a gulyát s a bika a midőn feltápáskodott, vette észre, hogy egyedül van. Aztán elkezdte nyalni sebeit, melyeken megaludt a vér s aztán szimatolt a levegőben, magasan tartván orrát. S ime muzsikaszó ütötte meg fülét s kettőzött dühhel arra iramodott.

Igy ért a bucsusok közé, a kik közül egynéhányat felöklelt, mire azok szétfutottak. Dul kárpitos inasnak, a ki éppen szarva ügyébe került, semmi baja sem történt, csak a nyaka lett véres. Bumbera barátunk pedig macskajózanostlett s ucezu boeskor, mert le pocskol! — ugy el szaladt, mint a nyul s felmaszott a fára, mint egy majom, mikor bátorságban érezte magát, elkezdett üvöltölni, mint egy behemóth. E közben ostor pattogás hallatszott s két lovaspászfor jelent meg, a kik a kivert csordafőt elkezdtek karikáskál észre térítgetni s midőn a dühös barom feléjük rontott, ügyesen félreugrattak előlle. A népnek, mely az első ijedségtől felocsudott, kezdett tetszeni ez a különös bikaviadal, s a kolostor kerítése mögü nézték a bikát, mely bakugrásokkal mulattatja a nézőket. Bumbera Miksa még a helyét is alig találja örömeiben, a fa tetején.

A bika végre megsokalta a dolgot s egyik pásztorost lovastól együtt fellökte s ugy legázolta, hogy minden bordája összetört, s ott nyomban szörnyet halt. S aztán a lónak hasitá fel szarvával a hasát, hogy zsigerei kilógtak s ugy futott, míg össze nem roskadt. A vért szagolt állat még dühösebb lett s neki ugrott a kolostornak, de az ajtón szarvai miatt nem tudott beférni. S aztán háromszoros dühvel vágatott amaz üres tér felé, hol ellébb tánczoltak.

Onnan elszaladt mindenki, csak Bolza báró nem s Kitaibel ingujját tűrte fel.

A bika tíz-tizenöt lépést hátrált egyenesen a bárónőnek tartott, a kinek piros viganója még jobban bősztette. Kitaibel elébe ugrott a csordafőnek, hogy testével védje a bárónőt.

E perczen egy lövés dördült s a csoda vezére ott terült el az ifju lábai előtt keresztül lött szügyeivel, kinyujtott nyelvel, megüvegesedő barna szeméit a bárónőre meresztve. (A hol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segély!)

A népség megéltjezte a vadászt, a kinek biztos lövése több életet mentett meg. A vadász nem volt más mint a gróf, akinek Bumbera nemrég azt kívánta, hogy lépje be a zöldpenész. A nép üdvkiáltása reszkettette meg a levegőt s a vadász felé kalapokat és keszkenőket lengtettek. A bárónő csakhamar felérezte, de az ijedségtől oly rosszul lett, hogy fel kellett csel-lájába vezetni, ahol komornája levetkőztette, mialatt Kitaibel orvosságért futott; a gróf pedig eltűnt mintha a föld nyelte volna el s csak egy két óra múlva jött vissza, kezében száz meg száz növénynyel.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Nemzeti párt és az obstrukció.

Budapest, nov. 18. (Saj. tud. táv.)

A nemzeti párt kimondotta, hogy az indemnitati ellen a legerősebb harczot fogja vívni, ha a kormány a kiegyezési javaslatokat nem tüzi fargyalásra.

Dr. Gouzsory Béla halála.

Budapest, nov. 18. (Saj. tud. táv.)

A tegnap hirtelen halállal kimult dr. Gouzsory Béla nagyváradi származásu orvos holttestén megejtették a boncolást, mely alkalommal konstatálták, hogy a halál oka régi bajból származó vérmérgezés.

Gizella főhercegnő utazása.

Budapest, nov. 18. (Saj. tud. táv.)

Gizella főhercegnő ma délután Gödöllőre utazik.

A pécsi borhamisítás ügye.

Budapest, nov. 18. (Saját tud. táv.)

A belügyminiszter báró Splényi Ödön rendőrtanácsos ellen azon okból, hogy az eljárást a pécsi borhamisítók ügyében határozatilag beszüntette, fegyelmi eljárást indított.

Osztálysorsjáték huzása.

Budapest, nov. 18. (Saját tud. táv.)

Az osztálysorsjáték mai huzásán a 78863 hatvanezret, 72424 huszezet, 6366 tizezret nyert.

Sagasta miniszterelnök állapota.

Madrid, nov. 18. Sagasta miniszterelnök egészsége ismét helyreállott. (Magy. Táv. Ir.)

Az angol hadügyminiszter beszéde.

Plymouth, nov. 18. Landsdowne márki hadügyminiszter este beszédet mondott, amelyben örömmel üdvözölte az orosz czár leszerelési javaslatát. Egy ország sem egyezhetik bele abba — mondotta a miniszter — hogy kezét megkösse, de legkevésbé Anglia. Mindazáltal az értekezlet jobb egyetértésre vezethet és arra, hogy megszűnjék az az elkésredett politika, amelyet koronkint egyik kormány a másik ellen folytat. Addig azonban a kormánynak hiven kell örködnie Anglia külföldi érdekei fölött. Kina legfontosabb részét az angol befolyás alá tartozónak ismerték el. A hadügyminiszter azután ismételte a kabinet többi tagjainak Egyiptomra vonatkozólag tett nyilatkozatát és azt mondta, hogy a brit flottának ellenállhatatlannak kell lennie. Ő a flottát elég erősnek tartja, hogy minden számításba vehető szövetségnek ellentálljon. Most itt az ideje, hogy új várlövegek előállítását a legnagyobb nyomatékkal követeljék, de ennek fokozatosan kell megfőrténnie. A kormány gondosan tanulmányozza az összes védelmi tervet, mielőtt kellenél nagyobb áldozatokat követelne az országtól. (Magy. Táv. Ir.)

Spanyol és francia kitüntetések.

Páris, nov. 18. Faure elnök Montero Rios-nak, a spanyol békebizottság elnökének átadta a becsületrend nagykeresztjét, Montero Rios átadta Le Gall-nak, az elnöki kabinetiroda főnökének a tengerészeti érdemrendet és Bailloud tábornoknak a katonai érdemkeresztet. (Magy. Táv. Ir.)

A dél-afrikai köztársasági kormány határozata.

Pretoria, nov. 18. A dél-afrikai köztársaság kormánya elhatározta, hogy a nyereséggel dolgozó bányabérlőtársaságok nyerestermelése után 2½%-os adót fog szedni. A kormány javasolni fogja továbbá a volksraadnak, hogy a főbbi társaság-

nak az üzemköltség levonása után megmaradó tiszta nyereségét 5%-os adóval róják meg. (Magy. Táv. Ir.)

Ciklon.

Páris, nov. 18. Tunisz északi részében erős ciklon pusztított, amely sok ezer olajfát tépett ki. Biserta környéken számos halászbárkát ragadott el a vihar és torpedó-naszádokat emelt ki a vízből. Három ember életét vesztette, sokan megsebesültek. A táviróvonalak megrongálódtak. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A burgonya csirázását a pinczékben megakadályozhatjuk, ha a burgonya alját egy ujnyi vastagon összezuzott szénporral vagy szénhulladékkal beterítjük; mi által a burgonya is tovább megtartja eredeti jó ízét.

Az osztrák-magyar bank állása 1898 november 15-éről: Bankjegyforgalom: 720,709,000 frt (—12,638,000 frt), ércértékkészlet 488,672,000 frt (+376,000 frt), váltótárca: 223,479,000 frt (—11,998,000 frt), lombard 29,973,000 frt (—1,993,000 frt), a bankjegyforgalomból adóköteles: 18,381,000 frt, (—13,861,000 frt).

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, november 18.

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.69
Buza októberre	—	—	—	—	—
Uj tengeri	—	—	—	—	4.66
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Rozs őszre	—	—	—	—	8.30
Zab őszre	—	—	—	—	5.95

Értéktőzsde.

Budapest, november 18.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	—	—	—	—	352.15
Magyar hitel	—	—	—	—	380.90
Allamvasut	—	—	—	—	352.10
Salgótarjáni	—	—	—	—	612.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	258.—
Villamos vasut	—	—	—	—	223.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	252.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	364.—
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	269.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	244.75

Bécs, november 18.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	351.75
Magyar hitel	—	—	—	—	380.75
Allamvasut	—	—	—	—	351.75
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. november 18-án

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	119.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	—	—	—	—	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	—	—	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	119.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	96.10
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.55
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	161.50
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	135.—
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	101.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	100.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	120.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	140.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	910.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	383.25
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	355.75
Páris vista	—	—	—	—	84.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.95
London vista	—	—	—	—	120.00
Páris vista	—	—	—	—	47.66
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

